

Stichting Mara

Verlag van het 27ste Mara transport naar Krnjak (Kroatië)

Vertrek: donderdag 28 januari, 1999

Terugkomst: dinsdag 2 februari, 1999

Lading: kleding, schoenen, dekens en medicijnen

Arnout Hoofst, Jacqueline Opstelten en Karel van der Mandele

Inleiding

Donderdag 28 januari was het zover. Het eerste Mara transport Rotterdam kon vertrekken. Onze aandacht voor dit transport was op de streek Kordun in Kroatië gevestigd. Dit project hebben we door Stuart Howitt, de voorzitter van het field office van de Europese Commissie in Banja Luka, aangedragen gekregen. Tot op heden had Mara Nederland vanuit Kroatië nog maar één aanvraag gehad. Hoewel dit het eerste Mara Rotterdam transport zou worden en Mara Leiden, die ons begeleidde, geen ervaring met Kroatië had, zijn we hier toch op ingegaan.

Wij zijn via Stuart Howitt aan het adres gekomen van de heer Bozić. De heer Bozić was tijdens de oorlog secretaris van het Rode Kruis in Krnjak. Dit is een dorpje in de streek Kordun. Het is gelegen onder Zagreb en het grenst aan het noordwestelijk puntje van Bosnië.

Geschiedenis streek Kordun

De verhoudingen tussen de verschillende bevolkingsgroepen in Kroatië liggen erg gevoelig en ingewikkeld. Door de hele geschiedenis heen voor de oorlog was dit al het geval.

In de regio Kordun is de oorlog in 1991 begonnen toen het Servische leger deze regio binnenviel. Zij konden doordringen tot aan de buitenwijken van Karlovac, een stad tussen Krnjak en Zagreb gelegen. Uiteindelijk zijn zij daar tegen gehouden door het Kroatische leger. Na een tegenoffensief door het Kroatische leger in 1995 is de hele Kordun streek weer in Kroatische handen gevallen. In deze periode zijn er 180.000 Serviërs weggevlucht. Tijdens de Dayton onderhandelingen werden de grenzen bepaald en de hele regio werd aan Kroatië toegewezen.

Voor de oorlog werd de regio bewoond door een bevolking bestaande uit een meerderheid van Serviërs en Kroaten. Door de wisselingen van macht in de regio werden veel mensen gedwongen de streek te verlaten. In eerste instantie, de Kroaten die voor het Servische leger vluchtten. In tweede instantie, de Serviërs die het tegenoffensief van het Kroatische leger wilden ontlopen.

De terugkerende Kroaten en Serviërs troffen hun huizen vaak kapotgeschoten aan. In het geval dat het Serviërs betrof, keerden zij ook vaak terug naar huizen die bewoond werden door Kroatische vluchtelingen uit gebieden die nu tot Servië behoren.

Veel van deze teruggekeerde vluchtelingen zijn ouder dan zestig jaar. De jongere vluchtelingen weigeren terug te keren uit angst voor ethnische discriminatie en zien geen mogelijkheid in deze streek een leven op te bouwen. Ons transport was dan ook gericht op de oudere bevolking, zowel Servisch als Kroatisch. De meeste zijn slecht ter been en wonen in heuvelachtige gebieden. Zij moesten met zeer weinig middelen proberen weer een bestaan op te bouwen. Vandaar dat ons transport bestond uit basisgoederen en medicijnen. De winter is dit jaar, net als alle andere jaren, weer erg streng. Dekens, kleding en schoenen zijn in deze periode erg belangrijk.

Het transport

Vrijdag 29 januari kwamen wij in de namiddag in Karlovaç aan, alwaar we de heer Beroniç ontmoetten. De heer Beroniç was aangewezen als contactpersoon, aangezien hij Engels sprak. Met hem vervolgden wij onze reis naar Krnjak. Toen we Karlovaç uitreden, werden de sporen van de oorlog steeds duidelijker zichtbaar. Wij reden dwars door de oude frontlinie heen. Langs de wegen staan allerlei kapotgeschoten huizen en elk gebouw zit vol met kogelgaten. De huizen en wegen zijn omsingeld door mijnvelden.

Eenmaal in Krnjak aangekomen ontmoetten wij de Servische heer Boziç en zijn zoon, die ook Engels sprak. Die avond hebben we bij hem thuis gegeten en vertelde hij over de oorlog en de huidige problemen daaromtrent. De heer Boziç was actief in het Rode Kruis tijdens de Servische bezetting. Ondanks zijn staat van dienst aan zowel Kroaten en Serviërs moest ook hij met zijn familie naar Servië vluchten tijdens het Kroatische tegenoffensief. Na de oorlog is hij teruggekeerd naar Krnjak en inmiddels werkt hij weer voor het Rode Kruis.

Zaterdagochtend was het vroeg wakker worden. Om half negen stonden de pickup truck van het Rode Kruis en een Jeep van UNHCR voor de deur. Na overleg met de heer Boziç werd besloten om een deel van de dekens, kleding en schoenen te geven aan families die niet in staat waren om zelf iets te komen halen. Het eerste huis dat wij aantroffen werd bewoond door een alleenstaande vrouw met drie

kleine kinderen. Wij schrokken van de omstandigheden waarin deze familie leeft. De kamer was klein en donker. De drie kinderen tussen de leeftijden van 2 en 7 hadden niets om mee te spelen. Via de mevrouw van UNHCR vernamen wij dat de kinderen schoenen nodig hadden en dat er ook dekens nodig waren. Gelukkig konden wij in deze behoeften voorzien.

De reis zette zich voort naar andere huizen in de regio. In veel gevallen ontmoetten wij families die in kleine kamers van 3 bij 3 woonden terwijl zij probeerden hun huis weer op te bouwen.

De behoefte aan dekens en schoeisel was hier groot. Eén mevrouw waar wij langs kwamen woonde samen met haar kleindochter. Nadat zij een paar schoenen had uitgekozen nodigde zij ons uit om een glaasje zelfgemaakte schnaps met haar te drinken. In Kroatië is het onbeleefd om dit te weigeren.

Toen wij het huis verlieten, zagen wij op de zijkant van het huis de leus "Kill 'em all" staan. Wel vaker is dit soort graffiti op huizen te zien. Op deze manier gaven beide legers aan welke huizen al "bezocht" waren.

De volgende bestemming van deze dag was een 'shelter' voor oudere mensen in Dunjak. Dit is een dorp tien kilometer van de Bosnische grens gelegen. De meeste mensen die in dit opvangtehuis wonen zijn er slecht aan toe. Hierbij komt nog eens dat velen nog steeds wachten

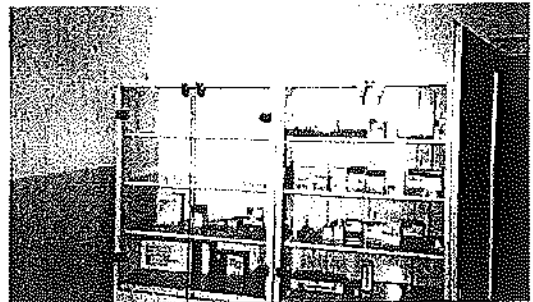
op hun pensioenuitkering. De shelter wordt gerund door zowel buitenlandse als Kroatische studenten onder leiding van de Nederlander Wim Woudstra, die helaas die dag afwezig was.

De overgebleven kleding, schoenen en dekens hebben wij bij de shelter afgegeven. Op het terrein van dit tehuis bevindt zich een grote opslagplaats. In de regio weten mensen dat ze hier kunnen komen mochten ze iets nodig hebben. Helaas is het niet voor iedereen

mogelijk om de afstand naar de shelter af te leggen. De heer Woudstra zou daarom ook graag zien dat de goederen naar mensen toegebracht zouden kunnen worden. Qua financiering (voor een Jeep) en mankrachten (te weinig vrijwilligers) is dit tot op heden echter moeilijk te realiseren.

De volgende dag werden wij door de heer Beronić uitgenodigd om het nationale park Plitnice te bezoeken. Zijn motivatie achter deze uitnodiging was duidelijk. Hij wilde ons laten zien dat Kroatië meer te bieden had dan armoede en ellende. De reis naar Plitnice duurde ongeveer drie kwartier. Opvallend was dat in sommige dorpen waar wij doorheen reden de wederopbouw door de Kroatische overheid was gesubsidieerd. In Krnjak is dit niet het geval. De oorzaak hiervan is het gegeven dat in Krnjak veel Serviërs wonen wat in die andere dorpen niet het geval is.

Maandagochtend was er afgesproken met de lokale dokter in Krnjak. Voor ons transport hadden wij contact met haar opgenomen, zodat de meest essentiële medicijnen meegenomen konden worden. Na een gesprek met haar was de noodzaak duidelijk. Elke ochtend komen de patiënten de wel goed te been zijn uit de regio Krnjak naar het ziekenhuis. 's Middags gaat de dokter naar de huizen van mensen die niet in staat zijn het huis te verlaten. Veel van de patiënten zijn (voormalige) vluchtelingen. De dokter was erg blij met de medicijnen.

Na afscheid genomen te hebben van de heren Beronić en Bozić verlieten wij Krnjak. Wij reden door naar Karlovaç waar wij hadden afgesproken met Wim Woudstra. Met hem wilden wij de mogelijkheden nog een keer doornemen voor eventuele volgende projecten. De heer Woudstra beloofde ons dat hij erover na zou denken en zijn ogen open zou houden. Wij namen afscheid en reden wij richting de Kroatische grens.

Achteraf kunnen wij terugkijken op een geslaagde eerste transport van Mara Rotterdam. De goederen zijn op de juiste plaatsen afgeleverd en de ervaringen in Kroatië zullen de toekomstige transporten vergemakkelijken. Zelf waren wij zeer onder de indruk van hetgeen wij hebben gezien. Wij kunnen niets anders concluderen dan dat de indrukken, die wij hebben opgedaan, voor 100 procent de bestaanreden van Mara bevestigen.

Graag nodigen wij u allen uit om voor een uitgebreider verslag naar onze diapresentatie te komen. Deze vindt plaats op donderdag 25 februari om 21.00 uur in de kleine zaal van de RSVV, Willem Ruyslaan 131 in Rotterdam.

De volgende mensen en instellingen willen wij graag bedanken:

De donateurs

Stichting Mara Nederland (en in het bijzonder Mara Leiden)

Schoenwinkel Camelot

Schoenenmagazijn Broeders

Brabander Schoenreparatie

Via Appia

Familie Hooft, familie Van Rijkevorsel, familie Opstelten, en de familie Slootweg

Hester van Stratum

De heer en mevrouw Tengbergen

De heer en mevrouw Beroniç

Familie Boziç

UNHCR Karlovaç

Wim Woudstra en iedereen van Shelter Dunjak

Financieel overzicht

Medicijnen	fl 6105,50	
Huur busje	fl 1482,50	
Reiskosten (benzine, tol-en douanegelden)	<u>fl 862,80</u>	+
Totaal	fl 8650,80	